

Olsztyn, dnia 12 listopada 2019 roku

PS-V.431.2.25.2019.KŻ

Pan
Mirosław Rafalski
Kierownik
Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
ul. Twarda 12
14-140 Miłomłyn

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, Oddziału Spraw Społecznych w delegaturze Urzędu w Elblągu, w dniach 2 – 5, 8 lipca 2019 roku przeprowadził kontrolę kompleksową Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miłomłynie. Kontrola przeprowadzona została w siedzibie jednostki kontrolowanej.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1507, ze zm.) – zwanej dalej ustawą, rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 roku w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 ze zm.) oraz upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-IV.0030.598.2019 z dnia 13 czerwca 2019 roku.

Przedmiotem kontroli była realizacja ustawowych zadań samorządu gminnego z zakresu pomocy społecznej oraz zgodność zatrudnienia kadry z wymaganymi kwalifikacjami, za okres od 1 stycznia 2018 roku do dnia 8 lipca 2019 roku.

Ustalenia kontroli zostały zawarte w protokole, podpisanym przez Pana w dniu 8 października 2019 roku (data wpływu do tut. Urzędu w dniu 10 października 2019 roku). Do protokołu nie wniósł Pan zastrzeżeń.

Ustaień kontrolnych dokonano w oparciu o analizę okazanych dokumentów oraz sporządzone przez Pana informacje.

Na podstawie przeprowadzonej kontroli działalność Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miłomłynie oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami i uchybieniami.

W wyniku przeprowadzonych czynności nadzorczych ustalono, że zakres działania oraz organizacja wewnętrzna Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miłomłynie wynikają ze statutu i regulaminu organizacyjnego jednostki.

W toku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień w realizacji zadań, w szczególności w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych,
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych,
- udzielania pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- przyznawaniu pomocy w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności oraz posiłku dla dzieci ze środków programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Ponadto nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień w zakresie:

- kwalifikacji zawodowych pracowników realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej,
- podnoszenia kwalifikacji zawodowych kadry pomocy społecznej poprzez udział w szkoleniach,
- wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych.

W zakresie realizacji zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym stwierdzono następujące nieprawidłowości i uchybienia:

- brak opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka na lata 2014 – 2018.

Powyższa nieprawidłowość skutkowałą brakiem zdiagnozowanych problemów mieszkańców gminy, a także działań ukierunkowanych na ich rozwiązanie w latach 2014 – 2018.

W dniu 20 lutego 2019 roku Rada Miejska w Miłomłynie podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2019–2023. W związku z powyższym odstepuje się od wydania zalecenia pokontrolnego w zakresie konieczności opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

- brak sporządzenia i przekazania w ustawowym terminie, tj. do 30 kwietnia, radzie gminy oceny zasobów w zakresie pomocy społecznej za 2017 r. i 2018 r. Powyższa ocena została sporządzona i przekazana do Rady Miejskiej w dniu 23 maja 2018 roku. Za rok 2018 ocena została sporządzona i przekazana do Rady Miejskiej w dniu 29 maja 2019 roku.

Na dzień kontroli nie stwierdzono skutków powyższej nieprawidłowości.

- brak uchwały w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za udzielone schronienie osobom i rodzinom tego pozbawionym.

Powyższa nieprawidłowość skutkuje nieprzestrzeganiem obowiązujących przepisów prawa.

- brak realizacji obowiązkowego zadania własnego gminy wynikającego z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej tj. prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych.

Powyższa nieprawidłowość skutkuje niezabezpieczeniem mieszkańcom gminy pomocy i wsparcia w ww. formie.

1. W zakresie przyznawania i wypłacania zasiłków stałych stwierdzono nieprawidłowości i uchybienie:

- w 3 przypadkach brak sporządzenia aktualizacji rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Nie stwierdzono skutków powyższej nieprawidłowości.

- w 5 przypadkach orzekanie w trybie decyzji administracyjnej, o przyznaniu pomocy społecznej w postaci składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Nie stwierdzono skutków powyższej nieprawidłowości.

- w 4 przypadkach (dotyczy trzech środowisk) nierzetelne prowadzenie dokumentacji – rodzinnych wywiadów środowiskowych.

Powyższe uchybienie skutkowało brakiem rozeznania potrzeb strony oraz wiedzy nt. sytuacji socjalno – bytowej strony.

- w 1 przypadku brak przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego u osób zobowiązanych do alimentacji.

Powyższa nieprawidłowość mogła skutkować ponoszeniem przez gminę i budżet państwa całości wydatków na udzielone świadczenie.

2. W zakresie przyznawania i wypłacania specjalnych zasiłków celowych stwierdzono uchybienie:

- w 2 przypadkach nierzetelne prowadzenie dokumentacji – rodzinnych wywiadów środowiskowych.

Pracownik socjalny przeprowadzając wywiad, powinien brać pod uwagę sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby samotnie gospodarującej lub osób w rodzinie, które mogą mieć wpływ na rodzaj i zakres przyznawanej im pomocy. Przyznana pomoc musi znajdować uzasadnienie w zgromadzonej przez Ośrodek dokumentacji. Rodzaj, forma i rozmiar przyznanego świadczenie powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie świadczenie. Osoby (rodziny), których dochód przekracza kryterium dochodowe, a znalazły się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, mogą ubiegać się o pomoc finansową z pomocy społecznej, jednakże udzielana pomoc nie może nosić znamion stałego świadczenia.

Powyższe uchybienie skutkowało ponoszeniem przez gminę całości wydatków na udzielone świadczenie.

3. W zakresie organizowania i świadczenia usług opiekuńczych stwierdzono nieprawidłowości:

- w 1 przypadku nieprawidłowa zmiana odpłatności strony za świadczone usługi opiekuńcze w przypadku zmiany przepisów prawa oraz zmiany dochodu strony.

Stwierdzona nieprawidłowość skutkowała nieprzestrzeganiem przepisów prawa oraz błędnym naliczeniem odpłatności stronie, co wygenerowało dodatkowe koszty poniesione przez gminę na zapewnienie usług stronie (co zostało szczegółowo opisane w protokole na str. 16 – 17).

4. W zakresie kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w dps, stwierdzono nieprawidłowości:

- w 2 przypadkach brak wszczęcia postępowania administracyjnego w związku ze zmianą decyzji administracyjnych określających wysokość odpłatności za pobyt osoby w DPS, wynikająca ze zmiany wysokości średniomiesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w DPS, jak również ze zmiany wysokości jego dochodu.

Stwierdzona nieprawidłowość skutkowałą:

- a) ponoszeniem przez stronę odpłatności za pobyt w dps w zaniżonej wysokości a przez gminę w zawyżonej odpłatności.
- b) niestosowaniem obowiązujących przepisów prawa,
- c) niepoinformowaniem strony o toczącym się postępowaniu, a co za tym idzie braku czynnego uczestniczenia strony w postępowaniu.

- w 1 przypadku brak sporządzenia aktualizacji rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wszczęcia postępowania administracyjnego na okoliczność zmiany decyzji ustalającej odpłatność w dps.

Nieprawidłowość skutkowałą:

- a) niestosowaniem obowiązujących przepisów prawa,
- b) niepoinformowaniem strony o toczącym się postępowaniu, a co za tym idzie braku czynnego uczestniczenia strony w postępowaniu.

- w 1 przypadku brak wszczęcia postępowania administracyjnego i niedokonanie zmiany odpłatności strony za pobyt w dps w przypadku zmiany przepisów prawa oraz zmiany dochodu strony.

Nieprawidłowość skutkowałą:

- a) niestosowaniem obowiązujących przepisów prawa,
- b) niepoinformowaniem strony o toczącym się postępowaniu, a co za tym idzie braku czynnego uczestniczenia strony w postępowaniu.
- c) błędnym naliczeniem odpłatności stronie, co wygenerowało dodatkowe koszty poniesione przez gminę.

W zakresie realizacji zadań zleconych z zakresu administracji rządowej stwierdzono następujące nieprawidłowości i uchybienia:

1. W zakresie kierowania do środowiskowego domu samopomocy oraz ustalania odpłatności za usługi świadczone w śds stwierdzono nieprawidłowości:

- w 3 przypadkach brak wniosku strony o przyznanie pomocy w formie skierowania do środowiskowego domu samopomocy.

Nie stwierdzono skutków nieprawidłowości.

- w 2 przypadkach brak sporządzenia aktualizacji rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Nie stwierdzono skutków nieprawidłowości.

Ponadto w toku kontroli stwierdzono:

- w niektórych przypadkach informacje zawarte w drukach rodzinnych wywiadów środowiskowych były bardzo ogólne, wiele miejsc pozostawało pustych,
- lakoniczne wpisy w zakresie pracy socjalnej,

W związku z powyższym kierownikowi oraz pracownikom Ośrodka udzielono instruktażu.

Realizowano zadanie obowiązkowe gminy, określone w art.17 ust.1 pkt 3 ustawy, tj. udzielano schronienia, zapewniano posiłek oraz niezbędne ubranie osobom tego pozbawionym.

Ustalenia kontroli stanowią, że Gmina Miłomłyn nie prowadzi schroniska, ogrzewalni, noclegowni i nie planuje utworzenia ww. jednostek na swoim terenie.

Stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia zostały z Panem omówione.

Osobą odpowiedzialną za powstałe nieprawidłowości i uchybienia jest Pan, jako kierownik jednostki. Przyczyną zaistniałych nieprawidłowości i uchybień był niedostateczny nadzór z Pana strony, jak również niestosowanie, przez osoby odpowiedzialne za realizację zadań, obowiązujących przepisów prawa.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami i uchybieniami, działając w oparciu o art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, wnoszę o podjęcie przez Pana stosownych działań mających na celu ich wyeliminowanie oraz o niezwłoczną realizację następujących zaleceń:

1. Sporządzać ocenę zasobów pomocy społecznej i przekazywać Radzie Miasta w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku, zgodnie z wymogiem art. 16a ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.
2. Podjąć działania w celu realizacji zadania obowiązkowego gminy określonego w art. 17 ust.1 pkt 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, tj. prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych.
3. Przygotować uchwałę w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych stosownie do art. 97 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej. Powyższy dokument przedłożyć Wojewodzie.

4. W przypadku osób/rodzin korzystających ze stałych form pomocy, aktualizację wywiadu sporządzać nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, a w przypadku domów pomocy społecznej nie rzadziej, niż co 12 miesięcy, mimo braku zmiany danych, zgodnie z art.107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.
5. Informację o opłacaniu składek zdrowotnych za świadczeniobiorców zasiłku stałego zawierać w uzasadnieniu decyzji orzekającej o przyznaniu zasiłku stałego.
6. Przestrzegać zasady przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych, zgodnie z art. 107 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej *w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej (...) u osób, o których mowa w art. 103, tj. z małżonkiem, zstępnymi lub wstępnymi*, z uwagi na konieczność ustalenia możliwości świadczenia przez nich pomocy na rzecz świadczeniobiorców.
7. Ustalać w prawidłowej wysokości odpłatność mieszkańca gminy za świadczone usługi opiekuńcze zgodnie z art. 106 ust. 3b ustawy o pomocy społecznej oraz z tabelą odpłatności określoną w obowiązującej uchwale Rady Miejskiej w Miłomłynie w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat jak również trybu ich pobierania.
8. Przestrzegać postanowień Kodeksu postępowania administracyjnego tj. prowadzonych postępowaniach administracyjnych wszczętych z urzędu stosować art. 61 § 4 kpa.
9. Ustalać w prawidłowej wysokości odpłatność mieszkańca gminy za pobyt w domu pomocy społecznej zgodnie z art. 106 ust. 3b ustawy o pomocy społecznej.
10. Decyzję administracyjną zmieniającą odpłatność za świadczenia niepieniężne wydawać po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego, zgodnie z art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.
11. Pomoc przyznawać na wniosek strony, zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.
Jednocześnie uwzględniając instruktaż udzielony przez zespół inspektorów w czasie prowadzenia kontroli w MGOPS w Miłomłynie, wskazuję następujące działania:
 1. Rzetelnie ustalać stan faktyczny w prowadzonych postępowaniach administracyjnych o przyznanie specjalnego zasiłku celowego, z uwzględnieniem szczegółowej oceny sytuacji osób obejmowanych pomocą, tj. przeanalizowania miesięcznych wydatków ponoszonych przez stronę, możliwości finansowego wsparcia jej przez rodzinę oraz konieczności każdorazowego rozliczenia się przez stronę z przyznanej pomocy, aby wykazać szczególnie trudną sytuację kwalifikującą do przyznania pomocy.

2. Wzmóc nadzór nad pracą podległego personelu w zakresie rzetelności:

- przeprowadzanych przez pracowników socjalnych rodzinnych wywiadów środowiskowych,
- dokumentowania prowadzonej pracy socjalnej.

Biorąc pod uwagę potencjalne potrzeby mieszkańców Gminy, zasadnym jest rozważenie możliwości utworzenia na terenie Gminy Miejskiej Miłomłyn schroniska, noclegowni, ogrzewalni. Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 25 ustawy o pomocy społecznej Gmina może zlecić realizację zadania innym podmiotom. Możliwe jest także zawarcie porozumienia administracyjnoprawnego z inną jednostką samorządu terytorialnego.

Proszę o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego o realizacji zaleceń, uwag i wniosków w terminie 30 dni, powołując się na znak pisma.

Jednocześnie na podstawie art. 128 ustawy o pomocy społecznej, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od daty otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Wojewoda ustosunkuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.

W przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków.

W przypadku uwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń, o których mowa wyżej, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, o których mowa w art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń.

Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Joanna Jabłonka-Kastrau
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej